EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 15.10.2020
COM(2020) 635 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET OCH EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

Tillståndet för naturen i Europeiska unionen

Rapport om status och trender 2013–2018 för arter och livsmiljötyper som skyddas av fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet

1. Inledning

EU:s fågeldirektiv[1] och art- och habitatdirektiv (habitatdirektivet) [2] (nedan gemensamt kallade *naturvårdsdirektiven*), som ligger till grund för Natura 2000-nätverket av skyddade områden, är en hörnsten i EU:s politik för biologisk mångfald. Direktiven syftar till att bevara arter och livsmiljötyper av betydelse för EU, skydda alla vilda fåglar (över 460 arter), representativa och hotade livsmiljöer (233 typer, från marina sjögräsängar till alpina gräsmarker) och nästan 1 400 ytterligare arter, från små växter till däggdjur, däribland många ikoniska arter av vilda djur och växter. Enligt direktiven måste medlemsstaterna bibehålla och återställa en gynnsam bevarandestatus hos dessa arter och livsmiljöer.

I syfte att göra det möjligt för kommissionen att bedöma framstegen mot att nå naturvårdsdirektivens mål måste medlemsstaterna enligt artikel 12 i fågeldirektivet och artikel 17 i habitatdirektivet vart sjätte år lämna en rapport till kommissionen, i synnerhet om bevarandestatus och trender för de livsmiljöer och arter som direktiven skyddar. Denna sammanfattande rapport är EU:s tredje bedömning av bevarandestatus i enlighet med direktiven och resultatet av den största och mest omfattande insamlingen och rapporteringen av data som har utförts om tillståndet för naturen i Europa. Rapporten dokumenterar status och trender för livsmiljöer och arter 2013–2018, i enlighet med de 28 medlemsstaternas rapporter[3], och ger en uppdaterad översikt över hälsotillståndet för naturen i EU. Den bedömer förändringar över tid, viktiga belastningar och Natura 2000-nätverkets bidrag till att bevara skyddade arter och livsmiljöer. Analysen understöds av en detaljerad teknisk bedömning som har gjorts av Europeiska miljöbyrån[4].

2. Status och trender för livsmiljöer och arter i EU

Medlemsstaterna lämnar in uppgifter i ett harmoniserat format, så att de kan registreras i databaser som Europeiska miljöbyrån använder för samlade bedömningar på EU-nivå.

Bedömningen av fåglar görs på EU-nivå. Skyddade arter och livsmiljötyper som omfattas av habitatdirektivet bedöms med utgångspunkt i nio biogeografiska regioner på land[5] och fem

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

[2] Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

[3] Denna rapport innehåller uppgifter från Förenade kungariket, som lämnade EU i januari 2020. För första gången inbegrips uppgifter från Kroatien, som gick med i EU i juli 2013. Rumänien är den enda medlemsstat som inte har lämnat någon rapport om fåglar.

[4] *State of nature in the EU — results from reporting under the nature directives 2013-2018*, Europeiska miljöbyrån. Finns tillgänglig tillsammans med ytterligare onlinematerial, däribland sammanfattningar per medlemsstat, på https://www.eea.europa.eu/themes/biodiversity/state-of-nature-in-the-eu/state-of-nature-2020 och https://ec.europa.eu/environment/nature/knowledge/rep_habitats/index_en.htm

[5] Alpin region, boreal region, Medelhavsregion, atlantisk region, kontinentalregion, pannonisk region, Svartahavsregion, makaronesisk region och stäppregion.

marina regioner[6]. I syfte att se till att informationen är tydlig och enhetlig presenteras resultatet med hjälp av trafikljusfärger (grön, gul och röd), för att beteckna ”god”, ”otillfredsställande” och ”dålig” status[7]. All statistik om övergripande status och trender grundas på antalet bedömningar av enskilda livsmiljöer och arter på EU-nivå.

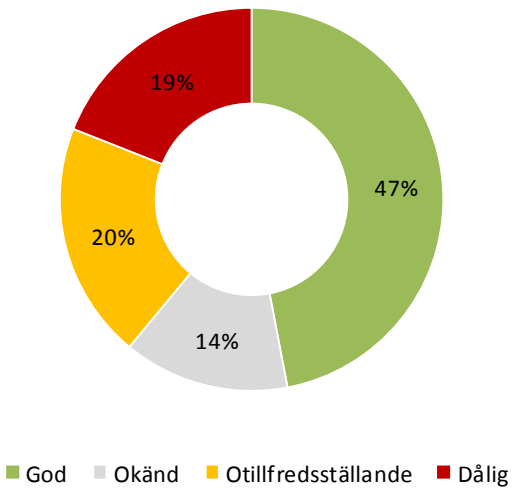
Sammanställningen av nationella rapporterade uppgifter är nödvändig för bedömningar på EU-nivå och på biogeografisk regionnivå, men den kan dölja positiv utveckling på lägre nivå (dvs. lokal, regional och nationell).

2.1 Fåglar

Fågeldirektivet skyddar samtliga vilda fågelarter som förekommer naturligt inom medlemsstaternas europeiska territorium (över 460 arter). I bilaga I förtecknas 197 (under)arter som kräver särskilda åtgärder för bevarande av deras livsmiljö, däribland att särskilda skyddsområden utses. I bilaga II förtecknas 86 (under)arter som får jagas enligt nationell lagstiftning.

Fåglar – populationsstatus på EU-nivå

Figur 1: Populationsstatus för fågelarter i EU

Anmärkning: Det totala antalet bedömningar uppgår till 463 (en bedömning per art).

Bedömningen på EU-nivå visar att 47 % av alla fågelarter har god populationsstatus, vilket är en minskning med fem procentenheter från 52 % år 2015[8]. Andelen arter med otillfredsställande och dålig status har ökat från 32 % till 39 %, samtidigt som statusen för

6 Atlantisk region, Östersjöregion, Svartahavsregion, makaronesisk region och Medelhavsregion.

7 Se Europeiska miljöbyråns rapport för närmare information om bedömningsmetoder i enlighet med fågeldirektivet och habitatdirektivet.

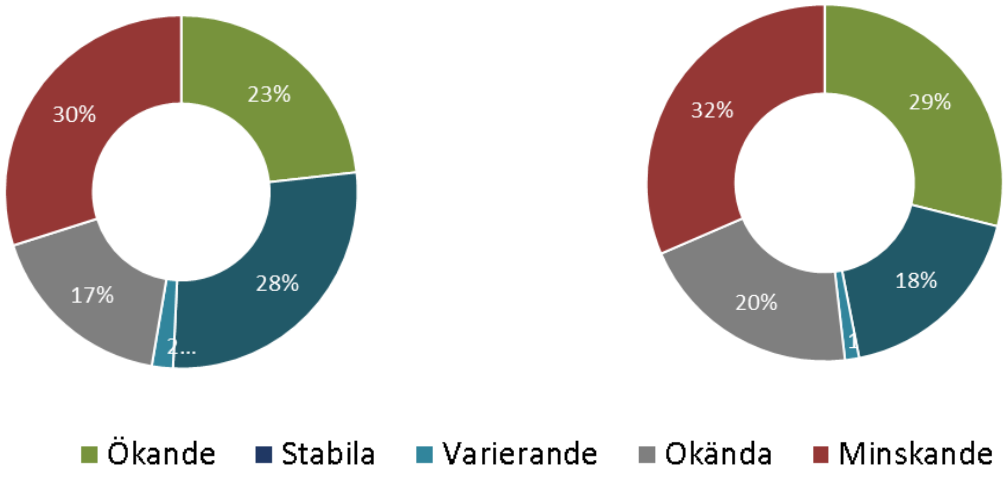
8 *State of nature in the EU – results from reporting under the nature directives 2007–2012*, EEA (2015), teknisk rapport nr 2/2015, ISSN 1725-2237, Europeiska unionens publikationsbyrå, 2015.

14 % fortfarande är okänd (jämfört med 16 % 2015) på grund av bristen på tillförlitliga uppgifter.

Fåglar – populationstrender på EU-nivå

Figur 2a: Kortsiktiga (tolv års) populationstrender för häckande fåglar på EU-nivå

Figur 2b: Långsiktiga (38 års) populationstrender för häckande fåglar på EU-nivå

Anmärkning: Statistiken grundas på 465 kortsiktiga och 467 långsiktiga populationstrender för häckande fåglar på EU-nivå. Den innefattar trender för ett begränsat antal underarter och biogeografiska populationer.

Medlemsstaterna rapporterade populationstrender för populationer av både häckande och övervintrande fåglar[9] på kort och lång sikt, dvs. för de senaste tolv åren (2007–2018) och de senaste 38 åren (1980–2018).

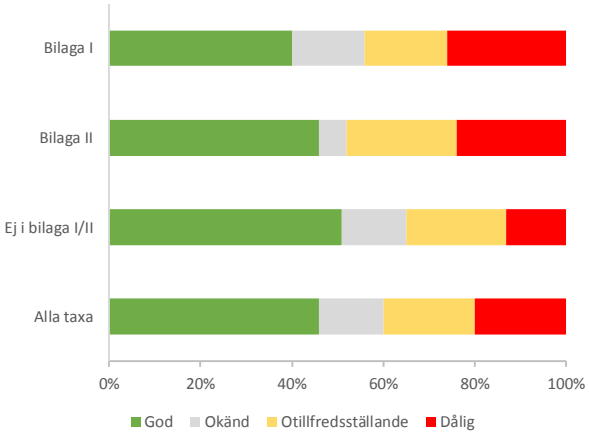
Uppgifterna visar på följande:

- Den kortsiktiga trenden för nästan en tredjedel (30 %) av alla bedömda häckande fågelarter är nedåtgående (samma procentandel som 2015).
- Kortsiktiga trender för häckande fåglar visar på 5 % färre arter med ökande populationer än 2015 och en ökning på 7 % för arter med stabila eller varierande trender. De ”okända” bedömningarna minskade med 2 %.
- Något fler långsiktiga trender för häckande fåglar är nedåtgående än uppåtgående (2008–2012 gällde motsatsen). Andelen ”okända” långsiktiga trender för häckande fåglar minskade dock med tio procentenheter, från 30 % till 20 %.
- När det gäller de 91 populationstrenderna för övervintrande fåglar är situationen på kort sikt lik situationen 2015 (45 % ökar och 29 % minskar). 54 % av de långsiktiga trenderna är uppåtgående och 13 % är nedåtgående (andelen av de förstnämnda har således minskat med nio procentenheter, samtidigt som andelen för de sistnämnda är ungefär densamma).

[9] Se Europeiska miljöbyråns rapport för närmare information: https://www.eea.europa.eu/themes/biodiversity/state-of-nature-in-the-eu/state-of-nature-2020

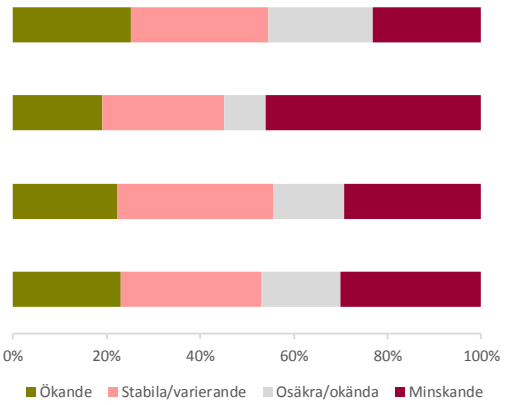
Status och trender för fåglar enligt förteckningen av dem i fågeldirektivet

Figur 3a: Populationsstatus i EU för fåglar som ingår i bilagorna I och II, för fåglar som inte ingår i bilagorna I och II samt för samtliga fågelarter

Anmärkning: Det totala antalet bedömningar uppgår till 505.

Figur 3b: Kortsiktiga trender för häckande populationer i EU med avseende på fåglar som ingår i bilagorna I och II, för fåglar som inte ingår i bilagorna I och II samt för samtliga fågelarter

Anmärkning: Det totala antalet bedömningar uppgår till 465.

Analys av status och trender för arter i bilagorna I och II i fågeldirektivet visar på följande:

- Andelen arter i bilaga I med säker status minskade med åtta procentenheter (från 48 % till 40 %) från 2015, samtidigt som andelen med otillfredsställande och dålig status ökade med sex procentenheter (från 38 % till 44 %). Detta tyder på att statusen för flera arter i bilaga I har försämrats, trots de särskilda åtgärder för bevarande av livsmiljö som krävs enligt direktivet. Faktumet att statusen för 16 % av arterna i bilaga I fortfarande är okänd är särskilt bekymmersamt och visar på behovet av förbättrade övervakningssystem för dessa arter i medlemsstaterna.
- Andelen arter (som får jagas) i bilaga II med god status var nio procentenheter lägre (minskning från 55 % till 46 %) än 2015, samtidigt som andelen med otillfredsställande och dålig status ökade med nio procentenheter (från 39 % till 48 %).
- När det gäller kortsiktiga populationstrender för häckande fåglar är den nedåtgående trenden kraftigast för arter i bilaga II – omkring 46 %, dvs. dubbelt så stor andel jämfört med arter i bilaga I (23 %).

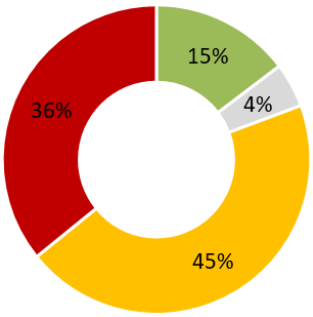
2.2 Livsmiljötyper

Av de 233 livsmiljötyper som förtecknas i bilaga I till och habitatdirektivet är 224 livsmiljöer på land och nio helt och hållet marina. De rapporterade livsmiljöerna på land står för nästan en tredjedel av landområdet i EU-28, vilket motsvarar 1,3 miljoner km^2. De marina områdena omfattar 0,4 miljoner km^2 av EU:s vatten.

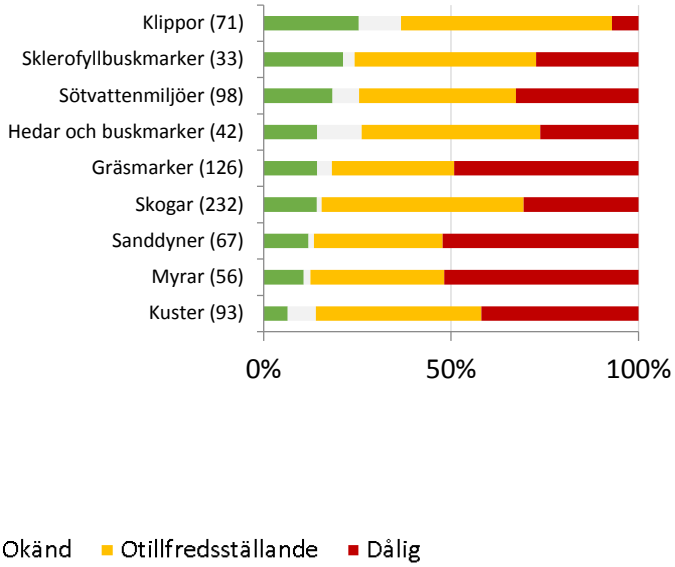
Det finns en lång rad olika livsmiljöer. Vissa täcker stora arealer, medan andra bara förekommer som mycket små habitatfläckar. Skogliga livsmiljötyper är den största gruppen i bilaga I (35 % av alla typer), följt av naturliga och delvis naturliga gräsmarker (14 %). Grupper såsom tempererade hedar och buskmarker, sklerofyllbuskmarker, myrar och klippor utgör var och en enbart omkring 5 % av de livsmiljötyper som förtecknas.

Bevarandestatus för livsmiljöer

Figur 4a: Bevarandestatus för livsmiljöer på EU-nivå

Figur 4b: Bevarandestatus per livsmiljögrupp på EU-nivå

Anmärkning: Statistiken grundas på antalet bedömningar av livsmiljöer i EU (818).

Anmärkning: Antalet bedömningar per grupp anges inom parentes. Marina livsmiljöer är en del av gruppen ”kuster”. Det totala antalet bedömningar uppgår till 818.

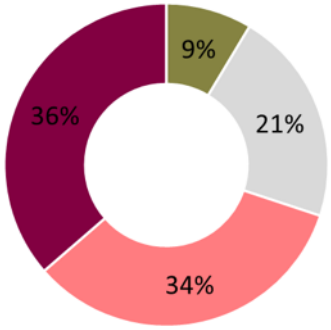
Bevarandestatusen för livsmiljöer förbättrades inte under rapporteringsperioden. Enbart 15 % av livsmiljöbedömningarna visar på god bevarandestatus, jämfört med 16 % år 2015. Den stora majoriteten visar på ogynnsam status (45 % otillfredsställande och 36 % dålig status, jämfört med 47 % respektive 30 % år 2015). Andelen bedömningar med resultatet otillfredsställande status har minskat med två procentenheter och andelen med dålig status har ökat med sex procentenheter. De flesta av dessa förändringar återspeglar dock inte den faktiska försämringen ute på fältet, utan förbättrade bedömningsmetoder på EU- och medlemsstatsnivå.

Bland de nio rapporterade livsmiljögrupperna har kustmiljöer (vilket inbegriper marina livsmiljötyper) den lägsta andelen bedömningar med resultatet ”god status”. Sanddyner och myrar är de livsmiljöer som oftast bedöms ha dålig status (över 50 %). Gräsmarker, vilket omfattar vissa mycket artrika livsmiljöer, är likaså en av de livsmiljögrupper som har den högsta andelen bedömningar med resultatet ”dålig status” (49 %). Gräsmarker som kräver aktiv skötsel är i särskilt dåligt skick.

Bristande kunskaper om de nio marina livsmiljöerna är fortfarande ett problem. Bevarandestatusen för omkring 26 % av medlemsstaternas marina livsmiljöer är fortfarande okänd (jämfört med 4 % för livsmiljöer på land).

Trender när det gäller bevarandestatus för livsmiljöer

Figur 5a: Trender när det gäller bevarandestatus för livsmiljöer med ogynnsam (dvs. inte god) eller okänd status på EU-nivå

Anmärkning: Trender när det gäller bevarandestatus grundas på EU:s livsmiljöbedömningar (698).

Figur 5b: Trender när det gäller bevarandestatus för livsmiljöer med ogynnsam (dvs. inte god) eller okänd status per livsmiljögrupp på EU-nivå

Anmärkning: Antalet bedömningar anges inom parentes. Det totala antalet bedömningar uppgår till 698.

Statusen för 81 % av de förtecknade livsmiljöerna bedöms vara ”otillfredsställande” eller ”dålig” på EU-nivå. Enbart 9 % av dem visar på förbättrade trender, medan 36 % visar på fortsatt försämring. Försämrade trender konstateras i minst 25 % av alla bedömningar bland livsmiljögrupperna, förutom när det gäller klippor (15 %). Myrar, gräsmarker och sanddyner står för den högsta andelen försämrade trender (över 50 % för varje grupp). När det gäller gräsmarker, i synnerhet slåtterängar[10], *Molinia*-ängar[11] och flera typer av delvis naturliga torra gräsmarker[12] håller bevarandestatusen på att försämras, vilket visar hur beroende de är av de extensiva jordbruksmetoder som fortfarande minskar i hela EU. Bland bedömningarna har skogliga livsmiljöer den högsta andelen förbättrade trender (13 %).

2.3 Andra arter än fåglar

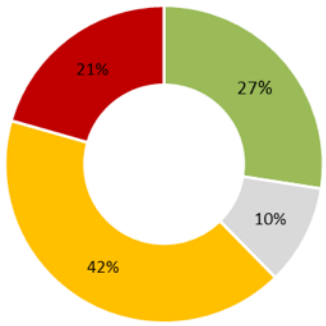
I bilagorna II, IV och V till habitatdirektivet förtecknas 1 389 arter av europeiskt intresse[13]. För vissa större taxonomiska grupper såsom blötdjur, leddjur och kärlväxter är den andel arter som omfattas av bilagorna mycket liten. Den mest välrepresenterade gruppen är ryggradsdjur:

[10] Livsmiljötyper i denna grupp inbegriper slåtterängar i låglandet (6510) och höglänta slåtterängar (6520).
[11] Molinia-ängar på kalk-, torv- eller ler- och dyrika jordar (Molinion caeruleae) (6410).
[12] Livsmiljötyper i denna grupp inbegriper delvis naturliga torra gräsmarker och buskfacies på kalksubstrat (Festuco-Brometalia) (6210) och nordiskt alvar och prekambriska kalkhällmarker (6280).
[13] Bilaga II: arter som kräver att särskilda bevarandeområden utses (Natura 2000-områden).
Bilaga IV: arter som kräver strikt skydd.
Bilaga V: arter för vilka insamling i naturen och exploatering kan bli föremål för förvaltningsåtgärder.

85 % av groddjuren, 70 % av reptilerna, 64 % av däggdjuren och 39 % av sötvattensfiskarna förtecknas. Många arter som inte förts upp i förteckningen, däribland många av de vanligare arterna, gynnas av åtgärder enligt direktivet, bland annat skyddet av livsmiljötyper i bilaga I.

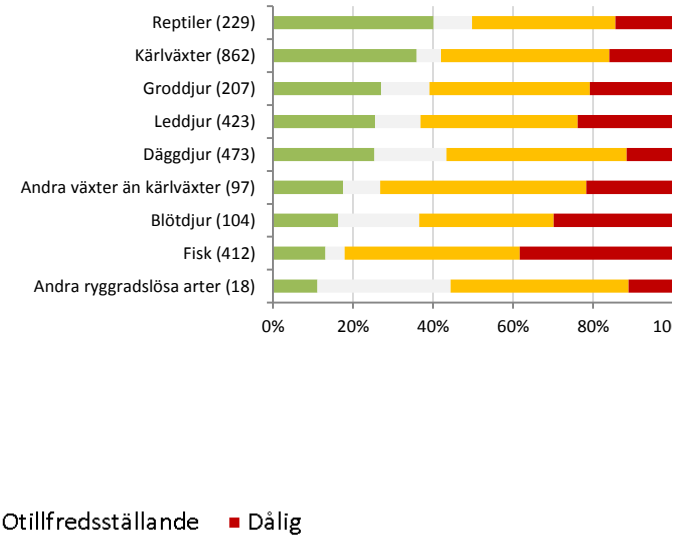
Bevarandestatus för arter

Figur 6a: Bevarandestatus för arter på EU-nivå

Anmärkning: Statistiken grundas på antalet artbedömningar i EU (2 825).

Figur 6b: Bevarandestatus per artgrupp på EU-nivå

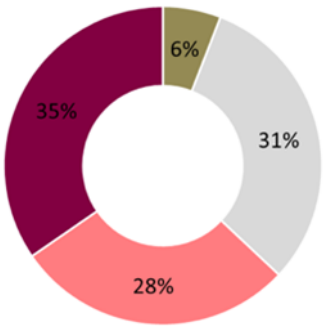
Anmärkning: Antalet bedömningar per grupp anges inom parentes. Det totala antalet bedömningar uppgår till 2 825.

Över en fjärdedel (27 %) av artbedömningarna visar på god bevarandestatus, jämfört med 23 % år 2015. 63 % visar på otillfredsställande eller dålig status, vilket liknar 2015 års siffror (60 %). Antalet ”okända” bedömningar minskade jämfört med den senaste rapporteringsperioden (från 17 % till 10 %), men är fortfarande betydligt högre än för livsmiljöer (4 %). På medlemsstatsnivå är statusen för majoriteten av de marina arterna (59 %) okänd, jämfört med endast 8 % för landlevande arter, vilket tyder på att otillräckliga resurser anslås till att övervaka dem.

Reptiler och kärlväxter är de artgrupper som har störst andel god bevarandestatus på EU-nivå (36 % respektive 40 %). Omkring 30 % av blötdjurs- och fiskarterna bedömdes ha ”dålig status”.

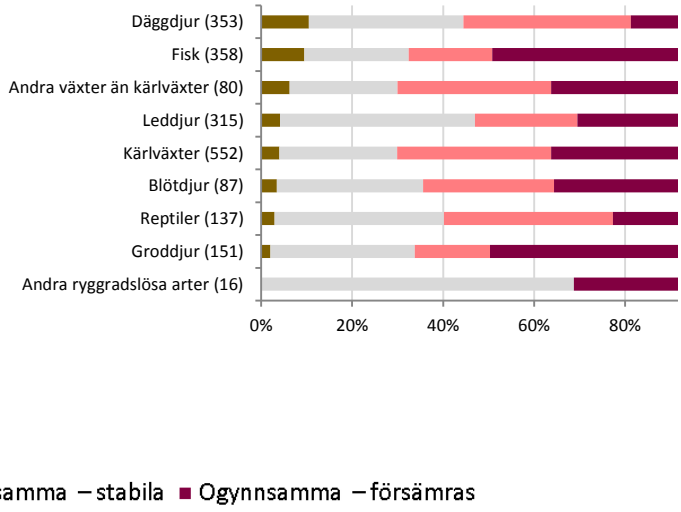
Trender när det gäller bevarandestatus för arter

Figur 7a: Trender när det gäller bevarandestatus för arter med ogynnsam (dvs. inte god) eller okänd status på EU-nivå

Anmärkning: Trender när det gäller bevarandestatus grundas på EU:s artbedömningar (2 049).

Figur 7b: Trender när det gäller bevarandestatus för arter med ogynnsam (dvs. inte god) eller okänd status på EU-nivå, per grupp

Anmärkning: Antalet bedömningar anges inom parentes. Det totala antalet bedömningar uppgår till 2 049.

Bland de 2 049 arter som bedömdes ha otillfredsställande eller dålig bevarandestatus på EU-nivå är trenden nedåtgående för 35 % och uppåtgående för 6 %. Den är okänd för 31 %. Med undantag för däggdjur, fiskar och kärlväxter (10 %, 9 % och 6 %) är andelen arter som bedöms ha otillfredsställande eller dålig status, men visar på förbättrade trender, fortsatt under 5 %. De uppåtgående trenderna är fler bland fiskar än andra artgrupper, men (tillsammans med groddjur) står de likaså för den största andelen försämrade trender (nästan 50 %). Kraftigt nedåtgående trender rapporteras för andra artgrupper, t.ex. gräsmarksspecialister som väddnätfjäril *(Euphydryas aurinia)* och den tistelliknande växten *Jurinea cyanoides*.

3. Utveckling av status och trender

3.1 Framsteg mot mål 1 i strategin för biologisk mångfald fram till 2020

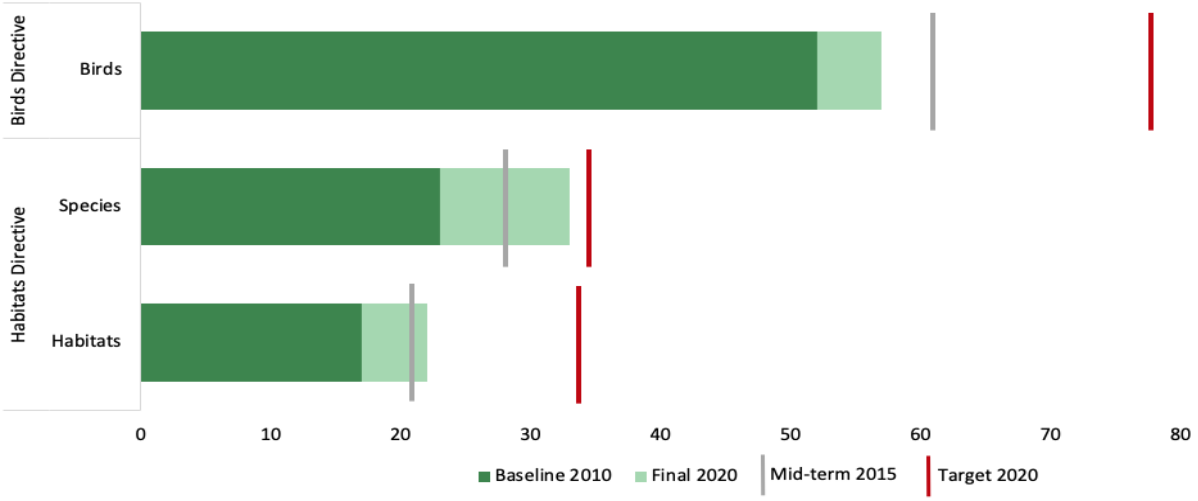
På grundval av den information som tillhandahölls av medlemsstaterna till denna bedömning fastställde vi i vilken utsträckning mål 1 i strategin för biologisk mångfald fram till 2020[14] hade uppnåtts. Målet bestod i att hejda försämringen av statusen för alla arter och livsmiljöer

[14] Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén, *Vår livförsäkring, vårt naturkapital – en strategi för biologisk mångfald i EU fram till 2020* (KOM(2011) 244 slutlig).

som omfattas av EU:s naturvårdslagstiftning och uppnå en betydande och mätbar förbättring av deras status, så att följande skulle uppnås till 2020 (jämfört med 2010 års bedömningar):

- 100 % fler livsmiljöbedömningar som visar på gynnsam eller förbättrad bevarandestatus (dvs. 34 % totalt sett).
- 50 % fler artbedömningar enligt habitatdirektivet som visar på gynnsam eller förbättrad bevarandestatus (35 %).
- 50 % fler artbedömningar enligt fågeldirektivet som visar på säker eller förbättrad populationsstatus (78 %).

Figur 8: Framsteg mot mål 1 (i % av bedömningarna)

Anmärkning: Varje stapel motsvarar procentandelen bedömningar med god eller förbättrad status.

Framstegen mot målen 2020 utifrån 2010 års baslinje var begränsade, förutom när det gäller andra arter än fåglar där målet nästan nåddes. Förbättringarna kompenserar inte för den fortsatta försämringen hos vissa livsmiljöer och arter. De uppgifter som rapporterades 2019 visar att andelen arter och livsmiljöer med försämrade trender t.o.m. har ökat något: för fåglar från 20 % till 23 %, för andra arter än fåglar från 22 % till 26 % och för livsmiljöer från 30 % till 32 %.

Målet 2020 om gynnsam eller förbättrad status för 34 % av livsmiljöbedömningarna har inte uppfyllts (det saknas tolv procentenheter). Andelen för andra arter än fåglar vilkas status bedöms vara gynnsam eller förbättrad nådde nästan delmålet för 2020 på 35 % (det saknas två procentenheter). Populationstrenderna för fåglar visar en blandad bild: en ökning av antalet arter med säker och förbättrad status 2010–2015, men viss försämring (-3 procentenheter) 2015–2020, vilket innebär att det saknas över 20 procentenheter för att nå målet på 78 %. Mål 1 i strategin för biologisk mångfald fram till 2020 har därför inte uppnåtts.

3.2 Förbättringar i medlemsstaterna

”Bevarandestatus” förändras vanligtvis långsamt, och är därför inte en särskilt känslig kortsiktig indikator för förbättringar. Bedömningar på EU-nivå kan även dölja förbättringar i enskilda medlemsstater. Därför är positiva och stabiliserande trender på landnivå (där en trend verkligen ändras från minskande under den tidigare rapporteringsperioden till stabil under den nuvarande) positiva utvecklingar som bör tas i beaktande och analyseras utöver positiva statusförändringar.

I genomsnitt visar 6 % av medlemsstaternas nationella/regionala bedömningar av livsmiljöer på förbättringar, oftast för skogs- och sötvattenmiljöer (10 % av alla bedömningar i gruppen), hedar och buskmarker (7 %), myrar och sanddyner (6 %). Strandängar vid Östersjön i Finland är ett exempel på en förbättrad kustmiljö.

I likhet med detta visar 6 % av alla nationella/regionala bedömningar av andra arter än fåglar på förbättringar. Det största antalet förbättringar har skett för däggdjur (9 % av alla registrerade bedömningar av däggdjur visar på förbättringar), följt av fiskar (8 %) och kärlväxter (5 %). Exemplen på däggdjur omfattar bäver (*Castor fiber*), gråsäl (*Halichoerus grypus*) och knubbsäl (*Phoca vitulina*).

När det gäller fåglar definieras förbättringar på nationell nivå på ett annat sätt, eftersom det inte görs några nationella bedömningar av bevarandestatus och statustrender. Därför betraktas en positiv populationstrend på kort sikt eller en stabilisering efter en negativ trend på lång sikt i den tidigare nationella rapporten som en förbättring. Totalt sett visar 2 148 medlemsstatsrapporter på förbättringar enligt ovannämnda kriterier. Globalt sett motsvarar detta förbättringar för 397 (under)arter av fåglar i minst en medlemsstat under åtminstone en rapporterad säsong. Omkring 44 % av alla fåglar med förbättrade trender är flyttande vattenfåglar[15]. Många av dessa arter kategoriseras även som marina arter enligt EU:s ramdirektiv om en marin strategi och står för 33 % av alla förbättringar. Odlingslandskapets fågelarter och skogsfågelarter står för omkring 9 % vardera. Exempel på fåglar med förbättrad status är havsörn (*Haliaeetus albicilla*), trana (*Grus grus*), glada (*Milvus milvus)* och ägretthäger (*Ardea alba*).

3.3 Framsteg när det gäller uppgifternas kvalitet

Bedömning av framstegen när det gäller bevarandestatus kräver att lämpliga övervakningssystem införs i alla medlemsstater. I många fall kommer dock den rapporterade informationen från ofullständiga inventeringar som utförts för andra ändamål. I andra fall har medlemsstaterna inte lämpliga uppgifter och förlitar sig på experters utlåtanden. När det gäller livsmiljöer och arter i habitatdirektivet kommer över 40 % av den rapporterade informationen från ofullständiga inventeringar, och över 20 % grundas enbart på experters bedömningar. När det gäller uppgifter om fåglar kommer över 30 % av informationen från ofullständiga inventeringar och över 15 % grundas på experters bedömningar. Denna

[15] Omfattas av avtalet om bevarande av afro-eurasiska flyttande vattenfåglar (AEWA).

rapporteringsomgång visar att begränsningar på grund av bristfälliga eller ofullständiga uppgifter fortfarande förekommer (om än i varierande grad i de olika medlemsstaterna och i mindre skala än 2015). De uppgifter som presenteras här utgör dock en milstolpe när det gäller bedömningen av tillståndet för naturen i EU, och utgör en stark grund för att förbättra rapportering, bedömning och genomförande i syfte att nå målen i EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030.

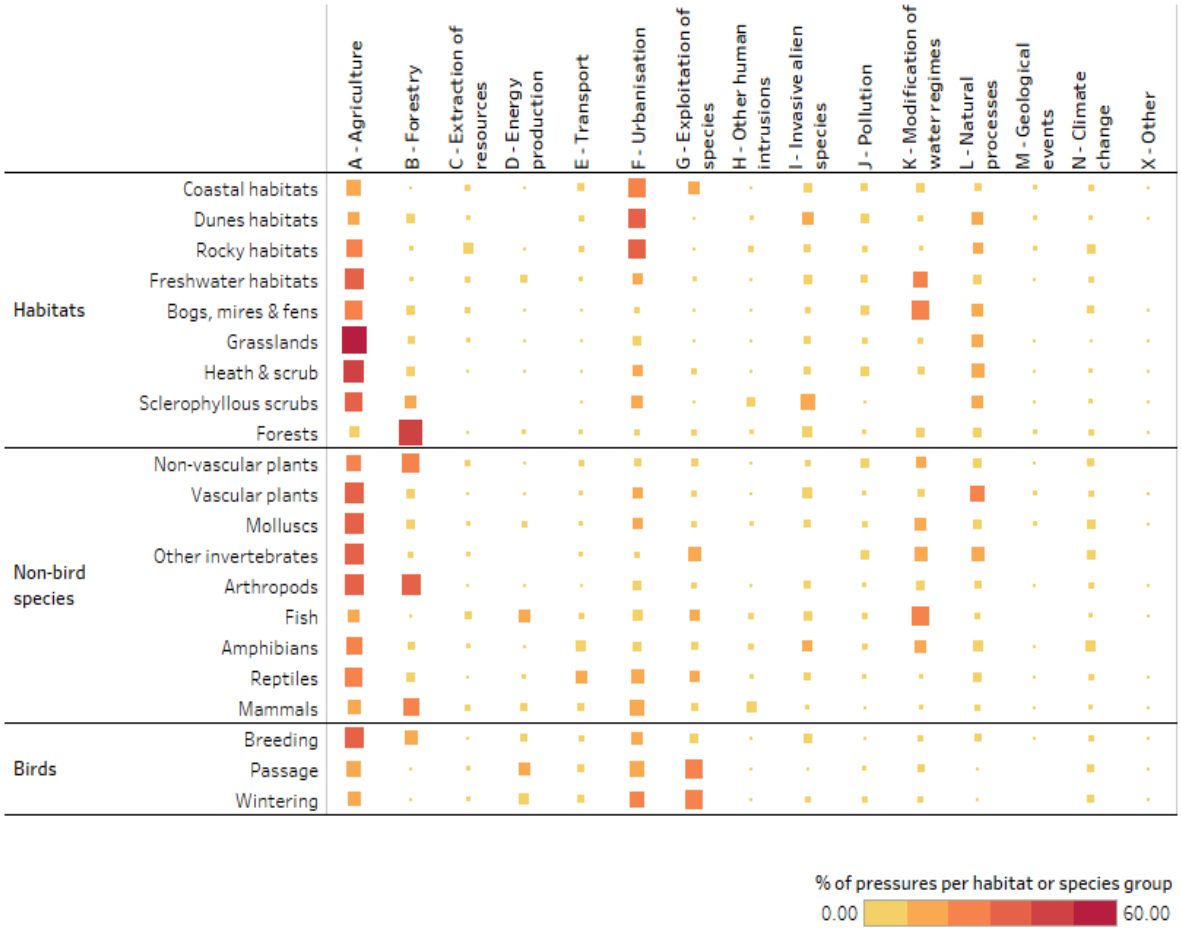
4. Belastningar och åtgärder

4.1 Belastningar

Europa är en av de mest tätbefolkade regionerna i världen. Mänsklig verksamhet har format landskapen över århundraden och i stor mån bidragit till den biologiska mångfalden, t.ex. delvis naturliga livsmiljöer såsom ängsmarker med extensiv slåtter och kulturformade torra gräsmarker. Mänsklig verksamhet har dock även lett till att många inhemska livsmiljötyper har försämrats och arter minskat – i synnerhet (och mycket snabbare) under de senaste 100 åren.

Medlemsstaterna har rapporterat om de främsta orsakerna till artförluster och försämrade livsmiljöer för varje art och livsmiljö. De tillhandahöll sammanlagt 67 000 redogörelser med hjälp av en förteckning över 203 enskilda belastningar från 15 kategorier (från ”A – Jordbruk” till ”X – Övrigt”).

Figur 9: Fördelning av belastningskategorier på nivå 1 bland livsmiljöer, fåglar och övriga arter

De oftast rapporterade belastningarna när det gäller både livsmiljöer och arter är kopplade till jordbruket, vilket återspeglar den relativa omfattningen av jordbrukets markanvändning och förändringar inom jordbruksmetoder (intensifiering och nedläggning av extensiva lantbruk). Extensiva jordbruksmetoder skapar och upprätthåller delvis naturliga livsmiljöer med en mångfald av djur och växter. Sedan 1950-talet har dock mer intensivt och specialiserat jordbruk i allt större utsträckning bidragit till den pågående förlusten av biologisk mångfald. Gräsmarker, sötvattenmiljöer, hedar, buskmarker och myrar är värst drabbade. Delvis naturliga livsmiljöer som är beroende av jordbruket[16], t.ex. gräsmarker, är särskilt hotade och deras bevarandestatus är betydligt sämre än bevarandestatusen för andra livsmiljötyper som inte är beroende av jordbruket (45 % bedöms vara dåliga, jämfört med 31 % för andra livsmiljöer). Jämfört med 2015 visar bedömningar av livsmiljöer i jordbrukslandskapet på en allmän försämring av bevarandestatusen: god status minskade från 14 % till 12 % och dålig status ökade från 39 % till 45 %. Trenden håller enbart på att förbättras för 8 % av livsmiljöerna i jordbrukslandskapet, samtidigt som den försämras för 45 %. Många arter av fåglar, reptiler, blötdjur, groddjur, leddjur och kärlväxter påverkas likaså, och den biologiska mångfalden i jordbrukslandskapet fortsätter att minska.

[16] Halada, L., Evans, D., Romão, C. och Petersen, J. E., 2011, *Which habitats of European importance depend on agricultural practices?*, Biodiversity and Conservation, 20(11) 2 365–2 378.

Bland alla kategorier är ändring av hydrologiska system (däribland ändringar för flera ändamål inom ramen för kategorin ”K – Ändring av vattenregimer” och hydrologiska förändringar som tillhör andra kategorier, t.ex. ”A – Jordbruk”) den näst vanligaste rapporterade typen av belastning, följt av urbanisering och föroreningar:

- Belastningar med anknytning till ändringar av vattenregim följer av många olika anledningar. Exempelvis utgör dränering inom jordbruket och vattenkraftsinstallationer 14 % och 13 % av alla hydrologirelaterade belastningar. Föga förvånande är belastningar inom denna kategori särskilt relevanta för sötvattenmiljöer och fiskarter, men även för kolrika ekosystem såsom myrar.
- Centrala belastningar med anknytning till urbanisering innefattar idrott, turism och fritidsaktiviteter och drabbar i synnerhet marina livsmiljöer och kuster. Omvandling av naturlig och delvis naturlig mark till bostads- och rekreationsområden påverkar främst gräsmarker och skogar.
- Föroreningar är en central belastning för många livsmiljöer och arter, och jordbruksverksamheter står för nästan hälften (48 %) av belastningarna med koppling till föroreningar, följt av föroreningar från blandade källor (28 %, såsom har rapporterats inom ramen för kategorin ”J-Föroreningar”) och urbanisering (21 %).

Det finns skillnader när det gäller belastningskategoriernas relativa inverkan på de olika livsmiljöerna och artgrupperna:

- Skogsbruksverksamhet är den näst största belastningskategorin som har rapporterats för arter, och påverkar i synnerhet leddjur, däggdjur och andra växter än kärlväxter. Många skogsberoende arter rapporteras vara påverkade av att döda, döende och gamla träd avlägsnas (inbegripet förtida avverkning), av skogsbruk som minskar naturskogarna och av kalhuggning. Skogsbruk är även den dominerande belastningsgrupp som har rapporterats för de flesta skogstyper i bilaga I där bevarandestatusen har försämrats jämfört med 2015: god status minskade från 16 % till 14 %, och bedömningarna visade att dålig status har ökat från 27 % till 31 %.
- Utnyttjande av arter är den främsta belastningen för övervintrande fåglar och flyttfåglar. Utnyttjandet inbegriper olagligt skjutande eller dödande och olaglig jakt samt oavsiktligt dödande. Inom ramen för aktuell forskning i 26 europeiska länder har det beräknats att åtminstone 52 miljoner fåglar dödas i samband med jakt årligen[17]. Andra arter som påverkas av utnyttjande inbegriper fiskar, däggdjur och reptiler. Fiskar hör till de mest påverkade grupperna på grund av fångst i hav[18] och sötvatten. Inverkan på däggdjur är tvåfaldig:
    - Stora landlevande däggdjur såsom varg (*Canis lupus*), lo *(Lynx lynx*) och utter (*Lutra lutra*) är främst utsatta för olagligt dödande.

[17] Hirschfeld, A. m.fl., 2019, *Bird-hunting in Europe: an analysis of bag figures and the potential impact on the conservation of threatened species*, *British Birds:* s. 153–166.

[18] Habitatdirektivet omfattar nästan inga marina fiskar (endast några anadroma fiskarter).

- Små valar såsom sadeldelfin *(Delphinus delphis)* och tumlare (*Phocoena phocoena)* drabbas främst av bifångst i fiskeredskap och andra effekter av marina fångstverksamheter, t.ex. minskade bytespopulationer och störning av arter. Marina däggdjur påverkas även ofta av föroreningar från olika källor, drift av frakt- och färjeleder (på grund av undervattensbuller och kollisioner med fartyg) liksom militära operationer (på grund av kollisioner med fartyg och störningar på grund av militär sonar).

- Vattenkraftsinstallationer är den enskilt mest betydande källan till energirelaterade belastningar för vandringsfisk och sötvattensfisk. Belastningar på grund av vind-, våg- och tidvattenenergi för med sig risker för många arter, men fåglar är även särskilt sårbara för el- och kommunikationsinfrastruktur. Utbyggnaden av förnybar energi utgör en central EU-strategi för att motverka klimatförändringarna (vilka i sig medför betydande och ökande belastningar för den biologiska mångfalden), men en olämplig utformning och placering av anläggningar kan leda till ytterligare belastningar för skyddade arter och livsmiljötyper.

- Invasiva främmande arter utgör ett stort och växande hot mot inhemska europeiska djur och växter. Deras inverkan har ökat kraftigt sedan den senaste rapporteringsperioden. ”Invasiva främmande arter av unionsbetydelse”[19] står för omkring 20 % av de belastningar som har rapporterats inom denna kategori. Det rapporteras dock många fler konsekvenser av invasiva främmande arter som ännu inte förtecknas som arter av unionsbetydelse. Invasiva främmande arter påverkar livsmiljöer i högre grad än arter, men de är även kända för att ha direkt inverkan på vissa fågel-, grod-, fisk- och kärlväxtarter.

- Klimatförändringarna rapporterades inte som en särskilt relevant belastning 2013-2018, trots att framtidsscenarier[20] visar att de kommer att ha en dramatisk effekt på europeiska växter och djur samt leda till en allt snabbare förlust av biologisk mångfald och ökenspridning i många områden. Torka och minskad nederbörd var de vanligaste rapporterade belastningarna med anknytning till klimatförändringar. De stod för 5 % av alla rapporterade belastningar som påverkar groddjur.

4.2 Insatser (bevarandeåtgärder)

Parallellt med rapporteringen om belastningar har medlemsstaterna rapporterat om huruvida majoriteten av de åtgärder som är nödvändiga för en art eller en livsmiljö av EU-betydelse som kräver inrättande av ett Natura 2000-område har vidtagits eller inte. Sådana åtgärder syftar till att bibehålla eller återställa god status hos arter och livsmiljöer, och inbegriper specifika insatser på fältet för att begränsa och undanröja effekterna av tidigare och

[19] Förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter innehåller en förteckning över invasiva främmande arter av unionsbetydelse (EUT L 317, 4.11.2014, s. 35).

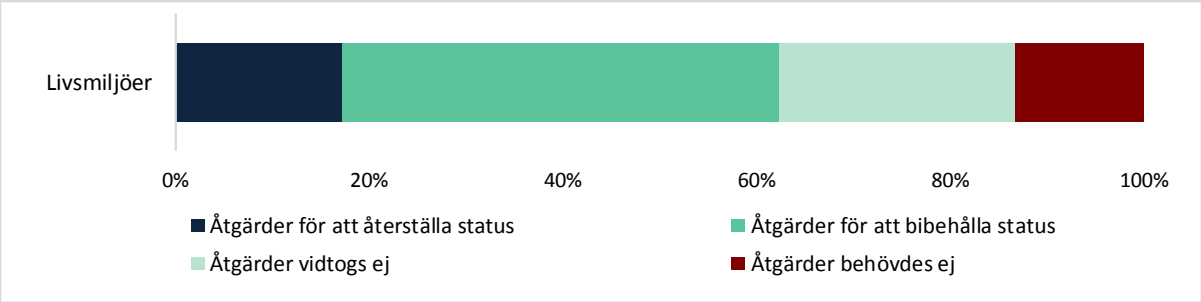
[20] Se exempelvis: IPBES (2018), *The IPBES regional assessment report on biodiversity and ecosystem services for Europe and Central Asia*, Rounsevell, M. m.fl., Secretariat of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services, Bonn, Tyskland. 892 sidor.

nuvarande belastningar. Medlemsstaterna är skyldiga att vidta nödvändiga bevarandeåtgärder för Natura 2000-områden.

Deras nationella rapporter visar på följande:

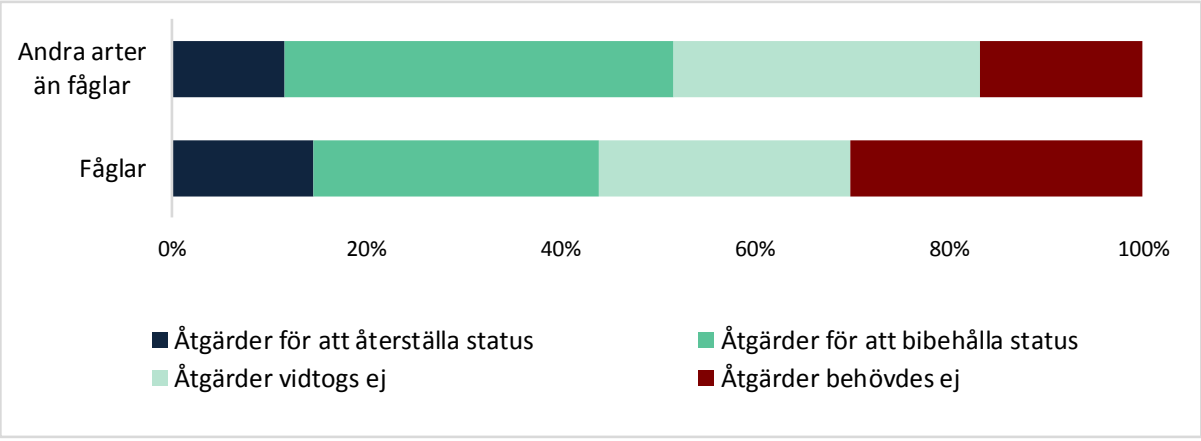
- De flesta åtgärderna tillämpas både inom och utanför Natura 2000-nätverket.
- När det gäller omkring 60 % av medlemsstaternas livsmiljöer rapporterades det att nödvändiga åtgärder hade vidtagits, främst i syfte att bibehålla nuvarande status eller återställa livsmiljöernas struktur och funktioner. Enbart 4 % av de rapporterade åtgärderna syftar till att utvidga livsmiljöområdet.
- Bevarandeåtgärder för att se till att jordbruksområden hålls i lämpligt ekologiskt skick, för att därigenom hantera jordbrukets belastningar, är i särklass vanligast.

Figur 10: Genomförandestatus för åtgärder för bevarande av livsmiljöer (i % av alla bedömningar av livsmiljötyper som medlemsstaterna har genomfört)

- Situationen är likartad för arter. I omkring 40 % av rapporterna om fåglar och 50 % av rapporterna om andra arter än fåglar anges att åtgärder har vidtagits. Större delen av de åtgärder som vidtogs för andra arter än fåglar syftar till att bibehålla den nuvarande statusen. Återställandeåtgärder spelar en mindre framträdande roll.

Figur 11: Genomförandestatus för åtgärder för bevarande av arter (i % av alla bedömningar av arter som medlemsstaterna har genomfört för arter som kräver att områden utses)

Trots medlemsstaternas åtgärder förbättrades inte bevarandestatus eller trender under rapporteringsperioden. Faktum är att de försämrades ytterligare för många arter och livsmiljötyper (däribland arter och livsmiljötyper för vilka att utse Natura 2000-områden är en central mekanism för bevarandeåtgärder). Det är därför tydligt (och bekräftas av rapporterna) att medlemsstaterna har underlåtit att vidta nödvändiga bevarandeåtgärder (åtminstone i den utsträckning som krävs) och i vissa fall t.o.m. att fastställa dem på lämpligt sätt.

Analys av åtgärdernas ändamålsenlighet visar på ett positivt samband mellan de åtgärder som har vidtagits och god bevarandestatus för de flesta livsmiljö- och artgrupperna. Vidare leder proaktiva återställandeåtgärder (t.ex. att återställa struktur och funktioner) verkligen till förbättringar.

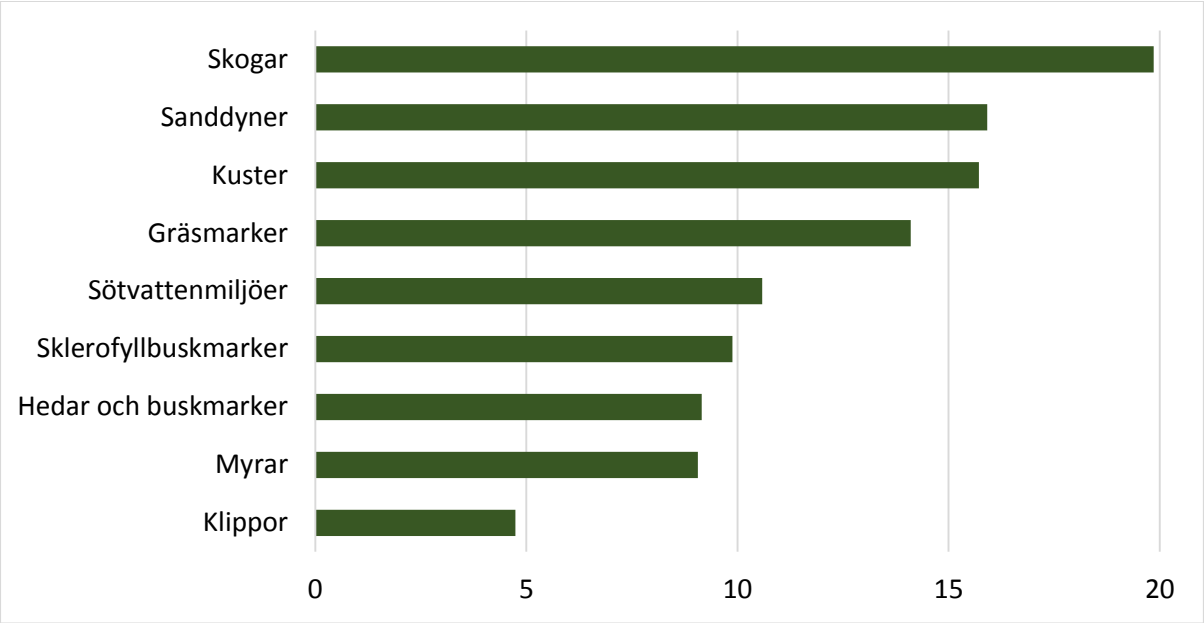
4.3 Livsmiljöers återställandebehov

För en livsmiljötyp innebär ”god bevarandestatus” att livsmiljötypens naturliga utbredningsområde, de ytor den täcker och dess struktur och funktioner alla är tillräckligt omfattande och i gott skick. Dessutom ska framtidsutsikterna se positiva ut. I detta samband avser ”återställande”

1. förbättring av tillståndet (dvs. kvaliteten) hos befintliga områden i livsmiljön genom riktade bevarandeåtgärder och
2. säkerställande av att ytan är tillräckligt stor genom att (åter)skapa livsmiljöer (dvs. skapa ytterligare områden i en livsmiljö, t.ex. återställa våtmarker på tidigare dränerad jordbruksmark eller utvidga området med inhemsk skyddad skogsvegetation).

En bedömning av återställandekraven för livsmiljötyper i bilaga I visar att behoven varierar kraftigt mellan livsmiljögrupper och biogeografiska regioner.

Figur 12: Andelar av områden som omfattas av livsmiljögrupperna i bilaga I som måste förbättras, enligt medlemsstaternas rapportering

Anmärkning: Förenade kungariket och livsmiljö 8310 (naturliga grottor) undantogs från beräkningarna.

Några viktiga slutsatser av bedömningen är följande:

- Det område med skyddade livsmiljöer som måste förbättras uppskattas i genomsnitt vara omkring 215 000 km^2 (eller 5 % av territoriet för EU-27[21]). Störst behov finns i skog, där ca 19,5 % (omkring 100 000 km^2) kräver förbättringar, följt av 16 % av kustmiljöerna (ca 46 000 km^2), 13,5 % av gräsmarkerna (ca 33 000 km^2), 10,5 % av sötvattenmiljöerna (ca 13 500 km^2) och 9 % av myrarna (ca 10 900 km^2).
- Åtminstone 11 000 km^2 av livsmiljöerna i bilaga I måste (åter)skapas för att utvidga det befintliga området, i syfte att säkerställa långsiktig hållbarhet för alla livsmiljötyper. De livsmiljögrupper med de största områden som kräver (åter)skapande är skogar (4 600 km^2), gräsmarker (1 900 km^2), myrar (1 700 km^2) och kuster (1 400 km^2). Generellt sett gäller detta 1-1,5 % av det totala befintliga området för dessa livsmiljögrupper.
- Den kontinentala regionen, Medelhavsregionen, den atlantiska regionen samt de marina atlantiska och boreala regionerna är de biogeografiska regioner där behovet av att förbättra tillståndet är som störst.
- Många av de livsmiljöer i bilaga I som kräver återställande är särskilt kolrika, vilket innebär betydande potential att lagra och binda kol i biomassa över och under jord samt i jord. Omkring 16 % av dessa kolrika områden måste förbättras (154 000 km^2).

[21] Förenade kungariket undantogs från beräkningarna av återställandebehov.

Återställande och skötsel av dem skulle kunna bidra väsentligt till att begränsa klimatförändringarna.

- Övervakningsdata är otillräckliga, vilket innebär att arealerna av de livsmiljöer i bilaga I som behöver återställas sannolikt är mycket större än de nuvarande uppskattningarna. Omfattande kartläggning av kol- och naturrika områden, effekterna av förvaltning, livsmiljöns tillstånd och andra faktorer krävs som underlag för beslutsfattande om återställandeprioriteringar. Återställandebehov för fåglar och andra arter bör likaså behandlas, men uppgifter om dessa rapporteras för närvarande inte.

5. Natura 2000-nätverkets roll

Natura 2000-nätverket består av särskilda skyddsområden som klassificeras i fågeldirektivet och särskilda bevarandeområden som utses i enlighet med habitatdirektivet[22]. Det är det största samordnade nätverket av skyddade områden i världen och är EU:s främsta verktyg för att bibehålla och återställa bevarandestatusen för skyddade livsmiljöer och arter.

I slutet av 2019 bestod Natura 2000 av 27 852 områden med en yta på 1 358 125 km^2. Nätverket omfattade 17,9 % av EU:s territorium på land och 9,7 % av unionens marina vatten. Täckningen varierar kraftigt mellan medlemsstaterna: på land varierar den från 8 % i Danmark till 38 % i Slovenien, och den marina täckningen från 2 % i Italien till 46 % i Tyskland[23].

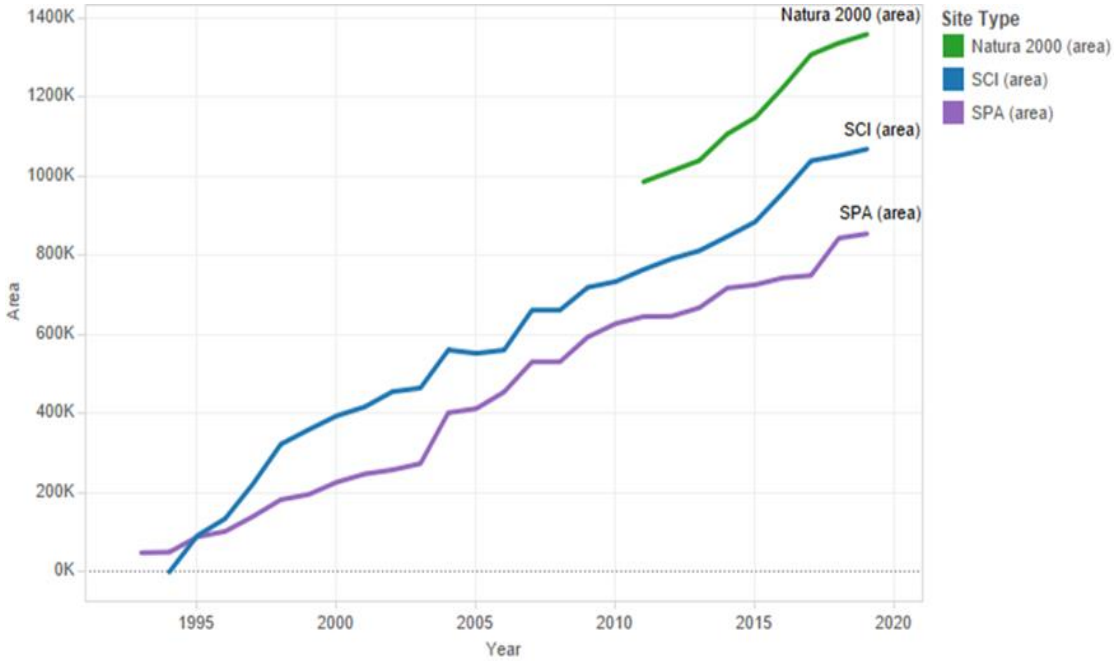
Sedan den senaste rapporteringsperioden har

- det marina nätverkets yta fördubblats,
- antalet utsedda särskilda bevarandeområden mer än fördubblats (7 262 nya områden) och
- antalet områden som rapporteras ha övergripande skötsel- och förvaltningsplaner ökat kraftigt.

[22] I enlighet med habitatdirektivet föreslår medlemsstaterna ”områden av gemenskapsintresse” som kommissionen sedan inbegriper i den biogeografiska förteckningen. Medlemsstaterna har sedan sex år på sig att utse områdena av gemenskapsintresse till särskilda bevarandeområden.

[23] Dessa sifferuppgifter rör marina områden inom 200 sjömil från kusten. De inbegriper inte Natura 2000-områden på den utvidgade kontinentalsockeln (relevant för Irland, Portugal och Förenade kungariket).

Figur 13: Natura 2000-nätverkets totala yta i km², 1993-2019

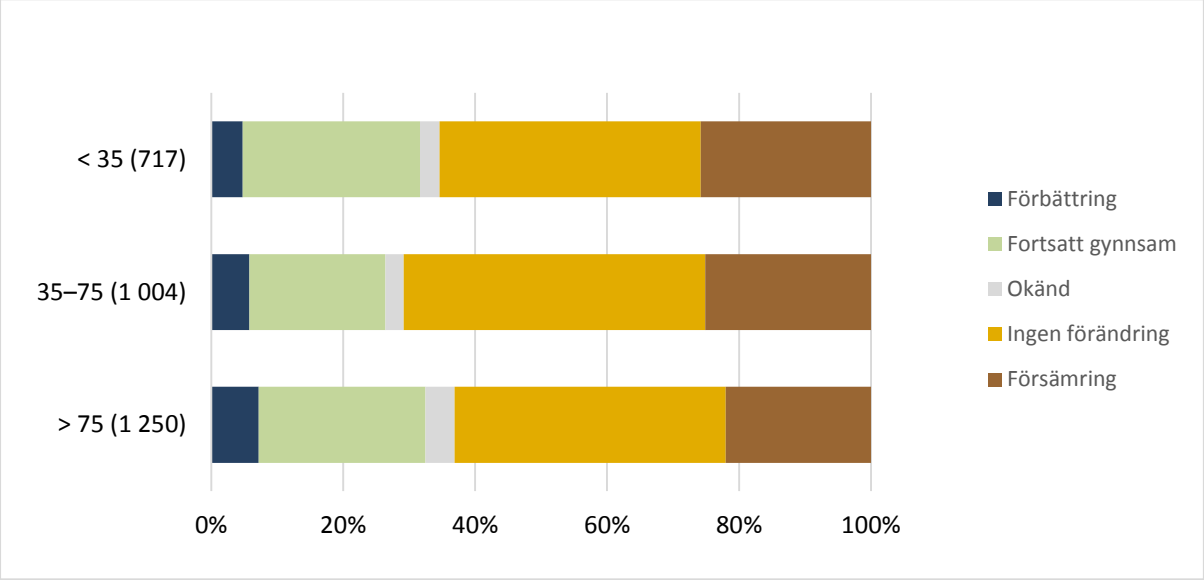
Anmärkning: Sifferuppgifterna rör EU-28 och inbegriper särskilda skyddsområden (SPA) samt områden av gemenskapsintresse (SCI), särskilda bevarandeområden (SAC) och föreslagna områden av gemenskapsintresse (pSCI) (som tillsammans bildar den blå SCI-linjen). I många fall är Natura 2000-områden (delvis eller helt) både ett särskilt skyddsområde och ett särskild bevarandeområde/område av gemenskapsintresse. På grund av begränsningar när det gäller hanteringen av GIS-data har Natura 2000-arealen beräknats systematiskt först efter 2010.
Källa: Natura 2000-databaser.

5.1 Natura 2000:s ändamålsenlighet

Den nuvarande rapporteringen ger inte information som skulle möjliggöra en direkt jämförelse mellan bevarandestatus för arter och livsmiljöer inom och utanför Natura 2000. Därför har vi undersökt andra potentiella indikatorer för ändamålsenlighet, såsom kopplingen mellan arters och livsmiljöers representation i nätverket och andelen av dem med god status eller förbättrade trender. Resultatet, på grundval av medlemsstaternas bedömningar, visar följande:

- Det är mer sannolikt att arter och livsmiljöer har god bevarandestatus om deras habitatareal eller population är välrepresenterad (> 75 %) i nätverket jämfört med sådana som inte är lika välrepresenterade. Detta är särskilt tydligt för sanddyner och skogar, samt för groddjur och fiskar.
- Livsmiljötyper med stor representation (> 75 %) bland Natura 2000-områdena visar på (något) fler förbättringar och färre försämringar än sådana som inte är lika välrepresenterade. Den rapporterade förbättringen på 8 % för myrar tyder på att de särskilt har gynnats av att ingå i Natura 2000. Livsmiljöerna med de största förbättringarna, t.ex. torra atlantiska kusthedar med *Erica vagans* och kustnära sanddyner med *Juniperus* spp., omfattas av betydande skydd i nätverket.

Figur 14: Förändringar av bevarandestatus och trender för livsmiljöer i bilaga I som i olika grad omfattas av Natura 2000 (< 35 %, 35 %–75 %, > 75 %)

Anmärkning: ”Förbättring” avser bedömningar med resultatet otillfredsställande eller dåliga status som förbättrades eller blev god. ”Fortsatt gynnsam” avser bedömningar med fortsatt god status. ”Ingen förändring” avser bedömningar med resultatet otillfredsställande eller dålig status som vare sig förbättrades eller försämrades. ”Försämring” avser bedömningar med resultatet otillfredsställande eller dålig status som ytterligare försämrades eller förändrades från god till otillfredsställande eller dålig. Slutligen avser ”okänd” bedömningar som inte visar på någon trend. Antalet bedömningar per grupp anges inom parentes. Det totala antalet bedömningar uppgår till 2 970.

Den rapporterade informationen gör det generellt sett inte möjligt för oss att dra konkreta slutsatser om Natura 2000-nätverkets ändamålsenlighet. Det beror särskilt på begränsad rapportering, i synnerhet den vanliga strategin att enbart övervaka ett urval av Natura 2000-områdena. För att få till stånd en tillfredsställande bedömning av hur ändamålsenliga Natura 2000-åtgärderna är bör övervakningen inbegripa insamling av fler uppgifter om områden inom och utanför nätverket samt om kvaliteten på bevarandeförvaltningen.

Trots vissa positiva indikationer på nätverkets bidrag till bevarandestatusen tyder den tillgängliga informationen starkt på att nätverkets fullständiga potential fortfarande måste utnyttjas bättre och att betydande genomförandebrister fortfarande måste hanteras.

6. Slutsatser och framtidsutsikter

Denna bedömning av bevarandestatus utgör den största och mest fullständiga kontrollen av naturens hälsotillstånd som någonsin har genomförts i EU. Den ger en stabil grund för att utvärdera genomförandet av naturvårdsdirektiven och en tillförlitlig baslinje för att mäta framsteg enligt den nya strategin för biologisk mångfald för 2030.

Bedömningen visar att EU ännu inte har lyckats hejda minskningen av skyddade livsmiljötyper och arter av bevarandeintresse för EU. De centrala belastningar med koppling till markanvändning och vattenförbrukning som har orsakat miljöförstöring kvarstår fortfarande, och innebär att vi är långt ifrån att nå 2020-målet om att hejda och på ett mätbart sätt vända utvecklingen av försämrad statusen för arter och livsmiljöer.

Inspirerande framgångshistorier från de olika medlemsstaterna visar vad som kan uppnås genom riktade åtgärder. Åtgärderna stöds ofta genom initiativ som omfattas av EU:s Life-program[24] eller särskilda system för miljöåtgärder inom jordbruket som omfattas av den gemensamma jordbrukspolitiken. Sådana framgångar uppnås dock inte i tillräckligt stor skala.

Framstegen med att genomföra de båda direktiven under de senaste sex åren (betydande utvidgning av Natura 2000-nätverket och fler områden med skötsel- och förvaltningsplaner) har inte varit tillräckliga för att förbättra bevarandestatusen. Inrättandet av ett fullt fungerande nätverk av skyddade områden är fortfarande ofullständigt, särskilt i den marina miljön. Nödvändiga bevarandeåtgärder som grundas på tydligt definierade bevarandemål måste fortfarande vidtas för många av områdena. Den nödvändiga investeringen i natur, bland annat när det gäller återställande inom och utanför nätverket av skyddade områden, har ännu inte förverkligats. Naturvårdskrav har inte i tillräcklig mån införlivas i centrala strategier för markanvändning och vattenförbrukning i syfte att överbrygga de negativa belastningar som kan uppkomma inom sektorer såsom jordbruk och skogsbruk. Man måste fortfarande enas om och införa åtgärder inom fiskeriförvaltning för många marina Natura 2000-områden. Dessutom är klimatförändringarna ett växande hot – prognoserna visar på kraftigt ökande belastningar och både direkta och indirekta effekter på arter och livsmiljöer, t.ex. på grund av förändrad markanvändning och livsmiljöernas läge eller kvalitet.

Denna bedömning visar att vi måste intensifiera åtgärderna om vi ska ha någon som helst möjlighet att säkerställa att Europas biologiska mångfald senast 2030 är på väg att återhämta sig, såsom anges i den nya strategin för biologisk mångfald[25]. Underlåtenhet att göra detta kommer att innebära fortsatt urholkning av vårt gemensamma naturarv, samt av de livsviktiga tjänster det tillhandahåller, vilka till syvende och sist ligger till grund för människors hälsa och välstånd.

Den nya strategin för biologisk mångfald för 2030 ger det ramverk som krävs för denna omvälvande förändring. I kombination med andra initiativ inom ramen för den gröna given fastställs ett mycket ambitiöst och praktiskt åtgärdsprogram som bland annat syftar till att utvidga omfattningen av rättsligt skyddade och effektivt förvaltade områden. Dessutom förslås en plan för att återställa EU:s natur.

---

[24] https://ec.europa.eu/easme/en/life

[25] Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030 – Ge naturen större plats i våra liv* (COM(2020) 380 final): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52020DC0380

I denna bedömning av naturen framhålls den betydande potentialen för att återställa skyddade livsmiljöer, både när det gäller deras nuvarande tillstånd och den ytterligare areal som krävs för att uppnå gynnsam bevarandestatus. Detta inbegriper att återställa kolrika livsmiljöer som kan föra med sig sidovinster i form av att begränsa klimatförändringarna. Bedömningen är även av direkt relevans när det gäller att mäta hur framgångsrika strategins åtgärder har varit för att ta itu med omfattande belastningar med koppling till markanvändning och vattenförbrukning, i synnerhet inom jordbruket som stod för det högsta antalet art- och livsmiljöbedömningar med dåligt resultat i medlemsstaterna. I kombination med ”från jord till bord”-strategin[26] bör åtgärder för att främja ekologiskt jordbruk, minska användningen av och riskerna med bekämpningsmedel, skydda och återställa markekosystem samt stärka landskapselementen på jordbruksmark gynna återhämtning för arter och livsmiljöer som skyddas enligt naturvårdsdirektiven, däribland pollinerare och deras livsmiljöer.

Inom ramen för den nya strategin för biologisk mångfald framhålls det att kampen mot förlust av biologisk mångfald måste baseras på vetenskaplig kunskap. Medlemsstaterna bör fortsätta att förbättra övervakningssystemens kvalitet och fullständighet i syfte att underbygga framtida rapportering. Jordobservationer, fjärranalys, andra tekniker och verktyg (t.ex. modellering) samt resultatet av forsknings- och innovationsverksamhet och medborgarforskning skulle kunna komplettera och stödja nuvarande övervakning och rapportering. Denna potential bör testas och utnyttjas för att underlätta de rapporterande organens arbete.

Nästa bedömning av tillståndet för naturen i EU, som enligt plan ska genomföras 2026, bör utgöra ett betydande bidrag till att bedöma framsteg mot naturmålen enligt den nya strategin för biologisk mångfald.

[26] Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Från jord till bord-strategin för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem* (COM(2020) 381 final): https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52020DC0381